

რა პპირჩიოთ?!

(დასასრული)

ახლა შევხედოთ ეროვნული კონგრესის პერსპექტივების მართულ შეფასებას; თუ ეროვნული კონგრესი დაკმაყოფილებდა იმით, რომ იგი ხალხის, ერის ნებას გამოხატავს და მეტს არაფერს, მაშინ მისი არსებობა უნდა უპირობოდ...

არ ვიცი, ვის როგორ სჭირდება ეროვნული კონგრესი იხე, როგორც წყალი და მარილი, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, რომ ეს თვისებები განუყოფელი ერთადერთი უზენაესი საკანონმდებლო ორგანო სჭირდება ახლანდელ საქართველოს...

საბურთალოსი გატანის კითხვაზე — რა პპირჩიოთ?! — აქვს ერთადერთი პასუხი: საშობლო ერთადერთი და მოყვარულია უკველმა ქართველმა მონათესავემ უნდა მიიღოს და აირჩიოს ერთადერთი უზენაესი საკანონმდებლო ორგანო.

დარწმუნებული ვარ, ბრძენი ქართველი ერი, ქვეყნისათვის ამ დამწუვრებელ ეტაპზე იპოვოს სწორი ორიენტაცია. გაერკვევა არც თუ იხე რთულ ვითარებაში და ერთადერთ სწორ არჩევანსაც გააკეთებს.

ღანგდა საბავილეკო დღე

16 სექტემბერს, 6 საათზე თბილისში, საქართველოს ეროვნულ სტადიონზე გაიმართა 25-ათასკაციანი მიტინგი, რომელიც ეროვნულ ძალთა კონსოლიდაციის დემონსტრაციად იქცა.

მიტინგზე, სხვა საკითხებთან ერთად, ერის წარმომადგენლებს ანგარიში ჩააბარა მერაბ კოსტავას სახელობის საქართველოს საადგილმამულო, მოსახლეობის განსახლებისა და დახმარების ფონდის თავმჯდომარე ვაჟა ადამიანი...

განხილეს ფონდის საქართველო-საქართველოს, მათ შორის ფონდის საათბიროს შემადგენლობის შესახებ. ვინაიდან სხვადასხვა მიზეზის გამო საათბირო დატოვა პირველად არჩეულმა ზოგიერთმა წევრმა. საათბიროში შეიყვანეს ახალი წევრები და როგორც საკრებულოზე, დაამტკიცეს მთლიანი შემადგენლობა, რადგან მერაბ კოსტავას ფონდის საქრებულო-ს წევრად შეიძლება მივიჩნიოთ ყველა ადამიანი, ვინც იქ ფულად გადაიტანა.

უხროლის თვლით...

1924 წლის შემოდგომაზე თბილისში იმყოფებოდა ცნობილი გერმანელი პროფესორი დოქტორი ერსი ოხტი. მას აინტერესებდა საქობი, „როგორ იყო შესაძლებელი ეს აქანება, რა იყო ქეშპირიტი ამომოჩავებელი ძალა ამ მოძრაობისა“.

გთავაზობთ ამ წერილის ფრაგმენტს. გადმოხედილია ურწანლიდან „კავკასიონი“ (1964 წ. პარიზი).

„...ქართველი ველიკორისებს პირისპირ სრულდებოდა უცხო არის, თუ არ ვიტყვი, რომ იგი მათ მიმართ მტერი არის. რუსის ხალხის ფართო მასებე ქართველი ისე განიცდის, როგორც სარკის სწორ სურათს, რომელიც დაუსრულებელ სიმორს, ცალიერ და არაფერს შეტყვევებს ერთსაგებობას აჩვენებს. რაც უკველაფერია და ცალკეულში კავსაიური მიწა-წყლის ძალასა და სიბავრის მკვეთრ წინაღმდეგობას წარმოადგენს. რუსის ლიბალი თავის მოდერეკა, ბედზე უსიტყვოდ დამორჩილებდა, უნებისყოფი დამონება თვითყოფისა, გათქვევებული ორიენტი მისასში, ინტერნაციონალიზმზე ჩამოკიდება და სხვა,

ფონდის საათბიროს თავმჯდომარე ვაჟა ადამიანი (თავმჯდომარე) სო სო ბარათაშვილი, თემურ ბუჩუქერი, ზვიად გამსახურდია, ჯგბლო გოლეტიანი, თორე ვამყრელიძე, მია თომაძე, ავთანდილ იმნაძე, ნოდარ იმნაძე, გიზო კოსტავა, დავით კუბრეიშვილი, ნინე მჭედლიშვილი, მალხაზ მოლაშვილი, ნუნუხარ მაგლობლიშვილი, ნოდარ ნათაძე, თენგიზ ონიანი, თედო პავტაშვილი, გურამ პეტრიაშვილი, თამარ ყორყორიანი, თენგიზ სიგუა, თემურ ჯ. რიძე, შალვა წიკლაური, კობა ხაბაში, მურხან მაკავარიანი, ნოდარ წულუკისკირი, აკაკი ასათიანი, თენგიზ კიტოვანი.

ფონდის საპატიო წევრად კვლავ რჩება ფონდის დამაარსებელი, ეროვნული გმირი მერაბ კოსტავა.

მიტინგის გადაწყვეტილებით უკველი თვის 12 რიცხვი გამოცხადებულია საადგილმამულო დღედ. ამ დღეს გამოიშვება უკველი თანხა გადარიცხება მერაბ კოსტავას სახელობის საქართველოს საადგილმამულო, მოსახლეობის განსახლებისა და დახმარების ფონდის ანგარიშზე.

ყველაფერი ეს ქართველისათვის, ყოველ შემთხვევაში, სრულიად გაუგებარია და მას არც შეუძლია ეს მიიღოს. არსებითად უცხოა ქართველისათვის აგრეთვე ის „ხედავენა, რომელიც რელიგიურად შეპყრობილ ამ რუსულ მასსაზე ბატონობს. ცარიზმსა და ლენინიზმს შორის ქართველი ვერავითარ საგრძნობ განსხვავებას ვერ პოულობს. იგივე დამანება ხალხისა, როგორც მაშინ, ისე ახლა; იგივე მხეცობა და გაწოშობა; იგივე ხეობობა ზოგ პირთა და დამქმეჭუფთა, რომელიც უხეში ძალადობით სხვაგვარად მოახროვებთა უმრავლესობას კონტრ არ აძვირებებს. ამგვარი სისტემა წრფელი, თვითშეგებებული და რანდული კასათვის — ქართველისათვის — პირდაპირ საზოზარია; წინააღმდეგ, მისთვის დიდი ზომით, ევროპა არის მიმზიდელი. ევროპული სახელმწიფოები ქართველს სწორედ კარგად ესმის, რადგან აგრეთვე ევროპაში თვითყოფილი ერი, ცოტა თუ ბევრად ბუნებრივი სახეობებით შემოფარგლულ საცხოვრებელ სივრცეში მოქმედებს და მუშაობს. ევროპული ხალხებს ქართველი სულთერ ნათესავად გრძნობს, ვინაიდან ამ ხალხებმა გადადგეს ბედის გადაწყვეტილი ნაბიჯი, როდესაც მისტიურ-რელიგიური კოლექტივიზმთან ეროვნული ინტელექტუალური ინდივიდუალიზმში შევიდნენ, გაურკვეველი ადამიანური გრძნობებიდან მტკიცე ეროვნულ შეგნებაზე გადავიდნენ, აბსოლუტური ერთმართველობის ნაცვლად ლიბერალური წესის სახელმწიფო დაიყარეს“.

ბავსი „ახალგაზრდა ივერიელში“ (1990 წ. 1 სექტემბერი, № 94) გამოქვეყნდა ბატონ ირაკლი ბათიაშვილის პუბლიკაცია „რისთვის გვინდა დამოუკიდებელი საქართველო“.

ავტორი ემბრობა ეროვნული კონგრესის არჩევნებს და ამიტომ, წერილი შეიძლება მივიჩნიოთ ეროვნული კონგრესის იდეის თეორიული დასაბუთების მცდელობად.

თავს უფლებას ვაძლევ კრიტიკულად გავახანოზო ეს წერილი და ვაჩვენო ის სუსტი მხარეები, რომლებიც, ჩემი აზრით, ეროვნული კონგრესის არჩევნების იდეას აქვს. მითხველს შევხსენებ, რომ ბატონ ირაკლი ბათიაშვილის შეიძლება წერილში ექვსი სვეტი ეთმობა ყველასათვის კარგად ცნობილი ამბების გადმოცემას: მახლობელ აღმოსავლეთში ქრისტიანებისა და ქრისტიანების, ქრისტიანებისა და მუსულმანების, მუსულმანებისა და მუსულმანების სისხლისმღვრებ ბრძოლებს, მუამარ კადფის, იასირ არაფატის, სადამ ჰუსეინის ტერორისტულ საქმიანობას, გაეროს, ევროპის ქვეყნების, აშშ-ის, საბჭოთა კავშირის პოზიციას ერაყის მიმართ და ა. შ. და ა. შ. შემდეგ ლაპარაკი ეთონოკრიზისებზე, აგრეთვე იმაზე „რომ მომავალში საბჭოთა სახელმწიფოს შესაძლებელია იმპერიული სტრუქტურის დათმობა, ე. ი. ცენტრალური ხელისუფლების გაუქმება მოუხდეს...“.

ეროვნული კონგრესი თუ მრავალპარტიული პარლამენტი

იარსებებს იმპერია, მაგრამ იარსებებს ერთა ისეთი ვრცელი თანაზიარობა, რომელშიც განმსაზღვრელი და წარმმართველი ადგილი ექნება რუსეთს, „რომ საბოლოო ჯამში, საქართველოდან საოკუპაციო ჯარიც კი გაიყვანონ...“ ყოველივე ამის შემდეგ ბატონ ირაკლის ებადება კითხვა: „რისთვის გვინდა საქართველოს დამოუკიდებლობა“?

აქ უკვე მე შემაღება კითხვა: რისთვის დაგება ასეთი კითხვა ბატონ ირაკლის?

იგი წერილის დასაწყისში სამართლიანად ამბობს, რომ „საქართველოს დამოუკიდებლობა ქართველს უნდა უნდოდეს ყოველგვარი რისთვისაც“ გარეშე და რომ უმჯობესია ახლა ვიფიქროთ, თუ რა გვეორდება საქართველოს დამოუკიდებლობის მისაღწევად, ვიდრე უნდოდ დასმულ კითხვაზე ფუქად დეხარჯოთ დრო და ენერგია“.

ამ საკმაოდ უცნაური კითხვის პასუხი მე ისე გავიგე, რომ მას საქართველოს დამოუკიდებლობა სურს იმისათვის, რათა საქართველო „მოსწყდეს რუსეთის ორბიტას“, როგორც უნდა იყოს იგი („შორს რუსეთისგან“) და „დაუნათესავდეს“ „მიწურის“ ქვეყნებს შვი ზღვის საშუალებით.

ძალიან კარგი! კარგია „ევროპასთან მტკიცე მეგობრობა, სტრატეგიული მნიშვნელობის კავშირი...“ დამოუკიდებელი გზის გავკვეთა მისკენ“. ეს ზოგადი ფრაზები ალბათ ყველა იმ პოლიტიკური პარტიისთვისაა მისაღები, რომლებიც საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობაში მონაწილეობენ. ვფიქრობ, ეს განზრახვა, სურვილი არ გამოდგება ეროვნული კონგრესის უპირატესობის დასასაბუთებლად. გარდა ამისა, ცნება „დამოუკიდებელი საქართველო“ შინაარსში აუცილებლად იგულისხმება ის, რომ დამოუკიდებელი საქართველო უკვე მოწყვეტილია რუსეთს, მისგან გამოყოფილია. არასურვერწული, დაპყრობილი საქართველო უნდა მოწყდეს რუსეთს, გამოყვოს რუსეთის იმპერიას და არა დამოუკიდებელი საქართველო. შეიძლება მონას თავისუფლება იმისთვის უნდოდეს, რომ თავისუფლება მოიპოვოს? — არ შეიძლება დამოუკიდებელი საქართველო იმისთვის ვენდოდეს, რომ დამოუკიდებლობა მოვიპოვოთ.

ბატონი ირაკლის მსჯელობაში აშკარად ჩანს ლოგიკური შეცდომა; თუ კი კითხვას დაესვამთ ამგვარად:

რისთვის გვინდა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლა? მაშინ გასაგებია განდებე მისივე პასუხი: იგი იმისთვის გვინდა, რომ საქართველო „მოსწყდეს რუსეთის ორბიტას“ და „დაუნათესავდეს“ ევროპას შვი ზღვის მეშვეობით, მაგრამ თავისთავად ეს პასუხიც ერთობ საჩოთიროა. განა დამოუკიდებელი საქართველო მხოლოდ ამისთვის გვინდა?

წერილში „რისთვის გვინდა დამოუკიდებელი საქართველო“ აშკარად ჩანს, რომ ბატონი ირაკლი ბათიაშვილი მომხრეა იმისა, რომ ყოველგვარი კავშირი გაწყდეს რუსეთთან („შორს რუსეთისგან“), ისლამურ ქვეყნებთან (თუმცა მათთან ბატონი ირაკლი „არ გამოიცხავს... ნორმალურ, კეთილმეზობლურ, ურთიერთნდობილ დამოკიდებულებებს მიზანშეწონილებას...“), ხოლო აფრიკასთან, „ჩრდილო და სამხრეთ ამერიკულ ქვეყნებთან, ან საერთოდ აზია-წყნარი ოკეანის ეფექტურად წინადაც რეგიონებთან“ ურთიერთობაზე ლაპარაკი არაგააღიარად მიიჩნია. რატომ არის „თავისთავად ცხადი, რომ არარეალურზე ვლაპარაკობთ?“ განა დამოუკიდებელი, თავისუფალი, შვი ზღვით ევროპასთან დაკავშირებულ საქართველოს არ შეეძლება ნორმალური სავაჭრო და კულტურული ურთიერთობები დაამყაროს აღ-

და მაინც, რისთვის გვინდა დამოუკიდებელი საქართველო? რისთვის დაგება ასეთი კითხვა ბატონ ირაკლის?

პასუხი ასეთია: დამოუკიდებელი საქართველო გვინდა რუსეთისგან გამოსაყოფად და „მიწურის“ ქვეყნებში, ევროპის სახლში შესაღწევად. ამ „სტრატეგიული მიზნის“ განხორციელების, ბატონი ირაკლის რწმენით, ხელს შეუშლის მრავალპარტიული პარლამენტი. აი, ამის სათქმელად დაგება ასეთი ხელოვნური კითხვა და პასუხიც ხელოვნური გამოუვლია.

სინამდვილეში კი პარლამენტი სწორედ ევროპასა და ცივილიზებულ სამყაროსთან დამაკავშირებელი ერთადერთი რეალური, საერთაშორისო სამართლის ნორმებით განსაზღვრული გზაა: ოკუპირებული ქვეყნის (საქართველოს) ოფიციალური ხელისუფლებისა და კონსტიტუციის დიდი ხანია ცნობს როგორც კრემლი, ასევე საერთაშორისო სამართალი. იგივე საერთაშორისო სამართალი ცნობს სსრ კავშირსა და მის კონსტიტუციას. თუკი კონსტიტუციის გზით არჩეული მრავალპარტიული პარლამენტი (რომელიც არჩევნების შედეგ ხალხის ნების გამოხატვად საბჭოთა კავშირიდან საქართველოს გამოყოფას (რაც მისივე კონსტიტუციითაა

ნიშნულ ქვეყნებთან, თუნდაც იპოინისთან?

ევროპასთან კავშირი, ევროპის სახლში შესვლა კარგი რამ არის, მაგრამ დაბარჩენი სამყაროს ასე ხელობით უარყოფა, მათი ათვალიწუნება იმის გამო, რომ „ევროპა დემოკრატიისა და თავისუფლების არაბოძომონე, გულწრფელი მცველია“, ხოლო დაბარჩენები, მათ შორის, ვთქვათ, იპოინია, ასეთი არ არის, რატომ იგი საქართველოსთან ურთიერთობის ღირსი არ არის, ერთგვარ ახირებად მიიჩნია. მართალია, როგორც ბატონი ირაკლი ბრძანებს, „რუსეთს მტერი და ეშმიკი ენდოს“, მაგრამ დავუშვათ, საქართველომ რუსეთთან ყოველგვარი კავშირი გაწყვიტა, „ამოგარდა მისი ორბიტადა“. განა ეს გვაძლევს იმის გარანტიას, რომ გვიტრება, თუ მოინდობა, არ ჩავყვალა? რუსეთისგან საქართველოს სრული იზოლაცია თავდაუსხმელობის გარანტია არ არის.

რუსეთთან (ისევე, როგორც სხვა ქვეყნებთან), ურთიერთობას დაარეგულირებს, წარმართვის მომავალი დამოუკიდებელი საქართველოს კანონიერი ხელისუფლება პარლამენტი, დიპლომატიური გზებითა და საშუალებებით. ვფიქრობ, საქართველო რუსეთთანაც გვეკონდეს დიპლომატიური, სავაჭრო და კულტურული ურთიერთ-კავშირები.

ბატონი ირაკლი ბათიაშვილი აცხადებს, რომ „ეროვნული მოძრაობის მნიშვნელოვანი ნაწილი დიდ შევიდომახს ხადის, როდესაც მოწადინებულია განმათავისუფლებელი ბრძოლის სიმძიხის ცენტრად გადაიტანოს უზენაესი საბჭოს დარბაზებში... ეს არის შევიდომა და უფრო მეტიც, — დანაშაული“. „სწორი ლოგიკა უარს გვათქმევინებს ე. წ. პარლამენტური გეგმა“ (ხაზგასმე ჩემია — თ. კ.). არა მგონია, ქართველმა ერმა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის პარლამენტური გეზი შევიდომა, უფრო მეტიც, დანაშაულად მიიჩნიოს. მჭერა, მითხველი უპირტიკოდ არ მიიღებს ასეთ უპასუხისმგებლო განცხადებებს.

უნდა ითქვას: პარლამენტისადმი მისი ასეთი უარყოფითი დამოკიდებულების მიუხედავად, ბატონ ირაკლი მაინც მიიჩნია, რომ პარლამენტი ბევრ სასარგებლო საქმეს გააკეთებს, იმედიც აქვს, რომ ახალ სამოკავშირეო ხელშეკრულებას პარლამენტი „არ დაუშვებს“.

გარანტირებული), ეს იქნება სამართლიანი პიტი. მრავალპარტიული პარლამენტის არჩევნების კანონის კანონიერებაში, ვფიქრობ, ექვი არააი შეეპარება. მრავალპარტიული პარლამენტს (თავისი არხით იგი უკვე აღარ იქნება ერთპარტიული, საბჭოური პარლამენტი) ექნება როგორც ზენობრივი, ასევე სრული იურიდიული უფლება ისარგებლოს კონსტიტუციით მინიჭებული უფლებით და გაეიდეს საბჭოთა კავშირის შემადგენლობიდან, გამოაცხადოს საქართველოს დამოუკიდებლობა, ჩაატაროს რეფერენდუმი, მიიღოს ახალი კონსტიტუცია, ახალი კანონები, გაატაროს ისეთი რეფორმები, რომლებიც ქვეყნის პოლიტიკური და ეკონომიკური სიძლიერის საფუძველი იქნება და ა. შ. ბორობალი გამოგონილია და მისი თვიღან გამოგონება, ვფიქრობ, საქართველო არ არის.

სხვა საქმეა, მიიღებს თუ არა პარლამენტი ასეთ გადაწყვეტილებებს. ეს დამოკიდებულია პარლამენტის შემადგენლობაზე. პარლამენტის არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკური პარტიების და განსაკუთრებით ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლის დიდი გამოცდილება აქვთ, შეიძლება დეპუტატობის კანდიდატად წარადგინონ ისეთი პიროვნებები, რომლებიც ღირსეულად იბრძოლებენ პარლამენტში ქართველი ერის სასიკეთლო უფლებების — თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის მოპოვებისთვის. სამწუხარო ის არის, რომ მრავალპარტიული პარლამენტის არჩევნებში, ხელისუფლების აშკარა მზარდაპყრობით, მონაწილეობას მიიღებენ ისეთი პარტიები, რომლებიც შორს დგანან ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობისაგან, თითო თითზე არ დაუყარბით საარჩევნო კანონის მისაღებად და ფაქტურად ტოტალიტარული იმპერიის „გარდაქმნილ“ აპოლოგეტებს წარმოადგენენ. მათი მონაწილეობა პარლამენტის არჩევნებში საფრთხეს უქმნის როგორც პარლამენტის არჩევნებს, ასევე თვით პარლამენტის სასურველი. მიმართულებით საქმიანობას. ხოლო იმ პარტიებმა, რომლებსაც საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობაში განსაკუთრებული წვლილი მიუძღვით, სხვა გზა აირჩიეს.

საპარტველო — ეს მე ვარ?!

ანუ ერთი საბჭოის მოკლე სოციალური ანალიზი

ა. წ. ნ. ივანის გაზეთ „კომუნისტ-ში“ გამოქვეყნდა ბატონ დ. ბიჭაძის სტატია სათაურით „მომხმეთავეს ვლადიმერ ხოსნო“, სადაც, ჩემი აზრით, სხვადასხვა სახის რამდენიმე უნებლიე(?) შეცდომაა გაპარული. კერძოდ, სათაურში უსიამოვნოდ ეღერს სიტყვა „მომხმე“, ვინაიდან იგი ქართულ ლექსიკონში დამკვიდრებულია სხვა, მოკეთე ერის მნიშვნელობით (ასე მაგ. მოძმე სომეხი, აზერბაიჯანელი, ოსი და სხვ.), რაც ჩვენი „კეთილშობილურნი“ ცენტრის დემოგრაფ „მეცნიერთა“ წისკელზე ასხამს წყალს, რადგან ასეთი გამოთქმა საქართველოს მეგრულად, აპარულად, სვანულად და ყოფის ასოციაციებს იწვევს. აქვეა ციტატა: „მოვიდნენ სვანი ინტელიგენციის საუკეთესო წარმომადგენლები, შრომელთა დიდი ჯგუფები საქართველოს ყველა რეგიონიდან, სულ 600-ზე მეტი კაცი შეიკრება“. რას ნიშნავს „სვანი ინტელიგენცია“? — ვკითხვით სტატიის ავტორს, იქნებ საქართველოში მართლაც არის მეგრული, აპარული, იმერული, სვანი ინტელიგენცია?! თუ ეს ასეა, მაშინ არსებობენ სვანები, მეგრელები, აპარლები... და ა. შ. როგორც უნდა, რასაც ასე დაყენებით ამტკიცებენ ჩვენი არაკეთილშობილური მეცნიერები ცენტრიდან.

აღნიშნულ ციტატაში ყურადღებას იპყრობს აგრეთვე წარსულის ინერციით გამოწვეული ყალბი პათოსი: „საუკეთესო... შრომელთა ჯგუფები საქართველოს ყველა რეგიონიდან“. შემდეგ სტატიაში გრძელდება იგივე ხაზი: „სვანებმა გაჭირების შემთხვევაში თანადგომა ვიცით, — თქვა... დირექტორმა ონიანმა, — ოღონდ განვეხილეს ვაგილები და ბოლომდე და მოძმეთ მეგობრობას შევფიცავდით...“ „...მთელ საქართველოს გავეფიცებთ“... ჩემი აზრით, ამ სიტყვებში მეტად სახიფათო სეპარა-

ტისტული ტენდენციები ჩანს და მიმაჩნია, რომ ონიანისათვის მარგინალი, ხეტიანი... ისეთივე მძაპრე, როგორც ბიჭაძე, მოსიძე... ასევე საქართველო თითოეული მათგანისათვის ერთნაირად წმიდათაწმიდა უნდა იყოს, თითოეულის ვალია მისთვის ზრუნვა და სიტყვებით „გავეფიცებთ“... ამის აფიშირება არაა საჭირო.

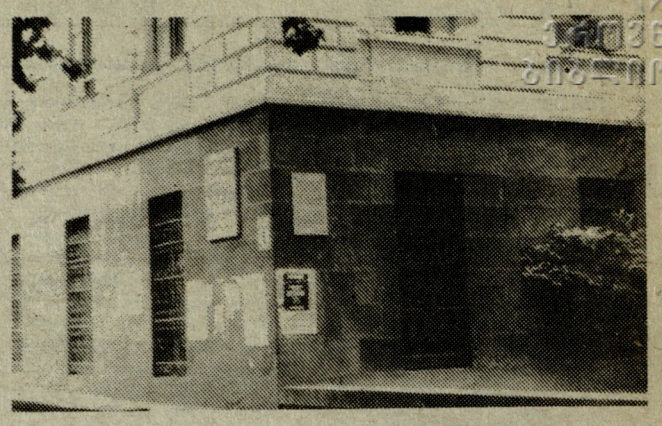
სტატიის დასასრული, სადაც კონფერენციის დასკვნითი ნაწილის შესახებ არის ლაპარაკი, „გვირგვინდება“ შემდეგი სიტყვებით: „...ყველაფერი ვიღონოთ... რათა სვანები საქართველოში ლაღად გრძობდნენ თავს“. არა მგონია, კონფერენციაზე მხოლოდ სვანებზე, მის მოსახლეობის დაყოფით ცდილობდა (მით უმეტეს, თუ მას საუკეთესო ინტელიგენცია ესწრებოდა), ვინაიდან სვანების კუთხის აუვალება, „სვანი ხალხის“ (!) ლაღად ცხოვრება წარმოუდგენელია საქართველოს დამოუკიდებლობის გარეშე, რამეთუ ქართველის სილაღე, მით უმეტეს, მთის შვილებისა, თავისუფლების გარეშე წარმოუდგენელია. აქვე მახსენდება ერთი ფაქტი, როცა მესტის რაიონში დეპუტატობის ერთ-ერთი კანდიდატი „ქვემოურები-სა“ და „ზემოურების“ პრიციპით მოსახლეობის დაყოფით ცდილობდა საარჩევნო ხმების მოგროვებას, რამაც პირველ ხანებში დაპირისპირება-გათიშულობა გამოიწვია ხალხში, თუმცა რაიონის უხუცესების, ასევე ახალგაზრდობის ძალისხმევამ, საბედნიეროდ, ეს უარყოფითი პროცესი გაანეიტრალა. მსგავსი მაგალითების დამატება საკმაოდ მრავლად შეიძლება რესპუბლიკის სხვადასხვა რეგიონებში, როცა კორუპციული პირები, ე. წ. მაფია ცდილობს პირადი კეთილდღეობისათვის მოსახლეობის განთავსებას, დაპირისპირებას. ყოველივე ეს ჩვენი ეროვნული

მოძრაობისათვის ზურგში დანის ჩაცემის ტოლფასია.

მეტად დამაფიქრებელია ის ფაქტი, რომ სტატიაში (ომერტა ქნას, რომ ეს მხოლოდ სტატიაში იყოს) როგორც ცნობიერ, ისე არაცნობიერ დონეზე მკაფიოდ ჩანს კუთხურობის ნიშნები, საშინელი „ჩვენობა-თქვენობა“, მთელისა და ნაწილის შორის ერთმანეთის გამანადგურებელი განხეთქილება, ათეული წლების მანძილზე ქართული სულის, ცნობიერების დეფორმაციის გამოვლინება, ამჟამად ჩვენი ეროვნულ თუ სხვა მოძრაობაში არსებული ამბიციურობა, გრ. რობაქიძის სიტყვებით რომ ვთქვათ, „ჩვენი უცნაური აპერცეფცია“ — „საქართველო ეს მე ვარ“. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენს ეროვნულ-საზოგადოებრივ ძალებს ბევრი სამუშაო აქვთ, რათა ქართულ სულში ჩაისახოს სხვაგვარი შემეცნება: „ჩემი საქართველო და მეგრე მე“, სიტყვანიც, საქმეშიც ეროვნული პრობლემების გადაწყვეტის დროს, იყოს მხოლოდ „ჩვენი“, ეროვნული ერთიანობის გრძობა. ერთი ქართველი ერის არსებობის განცდა.

დასასრულ უნდა აღვნიშნოთ ის ფაქტი, რომ ბატონ დავით ბიჭაძეს ქვემო ქართლისა და სხვა რეგიონებში არსებული მრავალი ეროვნული პრობლემა აქვს მალაქვალადიფიცურად, ეროვნული ტვივით გამოქვეყნებული, თუმცა ათეული წლების მანძილზე ჩვენი ცნობიერების დეფორმაცია, „დანაგვიანება“ მასაც შეეხო და მისგან განთავისუფლება, განწყობენა არცთუ ისე ადვილია, ვინაიდან მას წლები, ასევე შესაბამისი გარემო — თავისუფალი საქართველო და გაზეთი სჭირდება.

გიორგი ახარანიძე,
ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატი

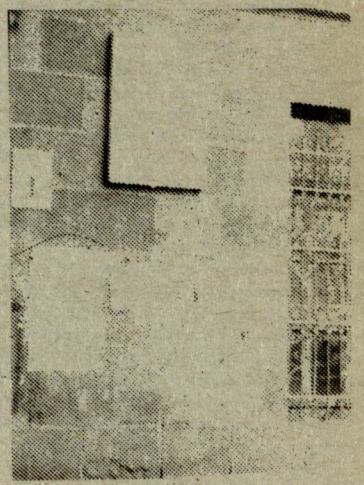

გავუფრთხილდეთ აღმა-მატერს!

მოგწოდებ!
დარწმუნებული ვართ, მკითხველთა უმეტესობა უარყოფით პასუხს გაგვეცემს ამ კითხვაზე და მართალიც იქნება: არა გვგონია, მოსაწონი იყოს უნივერსიტეტის აპრელე-ბული კედლები.

თუ აუცილებელია, მაინც დაინტერესდით უნივერსიტეტის წინ გავაცნოთ ადამიანებს ქალაქის სიახლენი, დადგათ სარეკლამო ფარები და ნუ გავაკრავთ აფიშებს იმ ტიპის კედლებს, რომელიც ყოველთვის იყო — და უნდა დარჩეს კიდევ ასეთად! — წმიდათაწმიდა არა მხოლოდ უნივერსიტეტებისათვის, არამედ ყველა ქართველისათვის.

არ ვაკადრებთ მკითხველებს, შევასხენოთ, როგორ იქმნებოდა უნივერსიტეტი, ჩვენი ერის რა სასიკაძულყოფი შეიღები ედგენენ სათავეში მის დაარსებას, შემდეგ კი მოღვაწეობდნენ იქ, რამდენი ქართული საქმე წამოწყებულა უნივერსიტეტში და ა. შ., მაგრამ ერთს კი ვთხოვთ

ყველას: გავუფრთხილდეთ და მოვუაროთ უნივერსიტეტს და მის შემოგარენს, — ის ხომ ჩვენთვის მხოლოდ სასწავლო დაწესებულება კი არა, ქართული სულის ნაწილიცაა!

სალმე ზვიადაძე, ლია მანუჩიძე, მანანა ჯარბიძე,
ირაკლი მუხლიშვილის ფოტოები

თბაკო, „ღივი საპარტველო სპარა პატრიოტი“.

გაზეთ „სარანგის“ რედაქციას

გაზეთი „ქართული ფილმი“ უკვე კარგა ხანია ვერ ასრულებს მის უპირველეს მოვალეობას — პროფესიულ დონეზე გააშუქოს ქართული კინოს უმეტესწილად პრობლემები. იგი გადაიქცა საქართველოს ეროვნული მოძრაობის ერთ-ერთ გამთავისებელ ორგანოდ, რაც გამოიხატება პარტიების შორის შუღლის გაღვივებაში და კონფლიქტების გამწვავებაში.

ჩვენი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის რიგებში ერთიანობის აღდგენისათვის ამ ბოლო დროს არა ერთმა მოქალაქემ უკიდურეს აქციებამდე მიმართა. სწორედ ამ დროს კინოსტუდიის გაზეთი, ყველა გზით, კვლავ აგრძელებს გამთავისებელი პუბლიკაციების ბეჭდვას, რაც გვაფიქრებინებს, რომ მისი „ძალისხმევა“ ყველა პარტიისანი ქართველის სახუცავარი მიზნის წინააღმდეგ არის მიმართული.

გაზეთი „ქართული ფილმი“ ასეთ პოზიციაში უპირველესი ბრალი მიუძღვის მის რედაქტორს, რომელიც, როგორც ჩანს, არის არა თავისი პროფესიული მოვალეობის კეთილშინდისიერი და პრინციპული შემს-

რულებელი, არამედ კინოსტუდიის დირექციის პოლიტიკის უსიტყვო გამტარებელი.

კინოსტუდია „ქართული ფილმი“ თანამშრომელთა ჯგუფი უნდობლობას ვუცხადებთ ასეთ რედაქტორს და მოვითხოვთ რედაქტორი არჩეულ იქნას კინოსტუდიის კოლექტივის მიერ.

კინოსტუდია „ქართული ფილმი“ დამკვიდრებული ერთი აზრის დიქტატი საშუალებას არ გვაძლევს კრებაზე ან თვით გაზეთი „ქართული ფილმი“ ფურცლებზე ვიმსჯელოთ ამ საკითხის შესახებ, ამიტომაც ვთხოვთ თქვენს გაზეთში ჩვენი წერილის გამოქვეყნებას.

პინოსტუდია „ქართული ფილმი“
ღივი თანამშრომელთა,
სულ 115 ხელმოწერა.
რედაქციისთვის: გაზეთ „ქართული ფილმი“ ამის წინათ კოლექტიურ წერილებთან დაკავშირებით ლაპარაკი იყო პასუხისმგებლობის საკითხზეც. ამასთან დაკავშირებით აღვნიშნავთ, რომ ზემოთ მოყვანილ წერილს ჰყავს „პატრონი“, გვარებს კი არ ვსახელებთ ვასაუბრი მიზეზების გამო.

თავისუფლების მოედანი

მოედანმა ამოიხუნტა. მალე აქ უკავილნარიც გაუნდება.

გამოვიდა არჩილ ჯორჯაძის საზოგადოების ლიტერატურულ-ისტორიული ეურნალის „ერთობის“ IV ნომერი, რომელიც თემატურად მეტად მრავალფეროვანი და საინტერესოა.

ეურნალი იხსნება ცნობილი ქართველი ესეისტის გერონტი ქიქოძის წერილით „მელანქოლიური მენიშენები“, რაც ქართული ხასიათის კვლევის და ისტორიის მიმოხილვის ცდაა; აქვე რუბრიკით „საქართველო და მეფის რუსეთი, ქართველი პოეტი და ორთავიანი არწივი“ დაბეჭდილია ვანტანჯ ორბელიანის ლექსი „გამოსალმება“ და ნაწყვეტი გენერალ პეტრე კრასნოვის რომანიდან „ორთავიანი არწივიდან ვიდრე წითელ დროშამდე“.

შერნალი „ერთობა“
ხალხური სამოქალაქო პოეზიის ნიმუშები; ფრაგმენტები პოლიტპატიმრის, ისტორიკოს ვლადიმერ ანთელავას დღიურიდან; 1924 წლის აჩანაყების მომსწრე ელიზბარ მაყაშვილის მოგონებები სათაურით „სისხლიანი ფურცლები“ (ჩემი რეგულიდან); „მერაბ კოსტავასადმი მიძღვნილი მასალები — „მერაბის განხილვა“ (ავტორი ვიტალი დარსანია), „ეოკალური ბაღადაეფი და მოყმე“ (ილია ჯანდიერი); „მერაბ კოსტავა გადასახლებაში“ (გიზო კორძაძე); საერთაშორისო მიმოხილვა, სატარა და იუმორი, ინფორმაცია და სხვ.

ეურნალი 2 მანეთი ღირს. შეგიძლიათ შეიძინოთ როგორც თბილისის ქუჩებში, ასევე „სოიუზპეჩის“ ჯიხურებში.

ია ჯუღალი

სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოება ღრმად თანაუგრძობს საზოგადოების წევრს არჩილ მაკავარიანს და მის ოჯახს მეუღლის,

ლია გიორგის ასული მანუჩიძე-მამაპარიანის
გარდაცვალების გამო.